

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupíčkové v právní věci žalobkyně: **SOFTBOARD, s. r. o.**, se sídlem Luby 51, Klatovy, zastoupena JUDr. Radomírem Šimáčkem, advokátem se sídlem Vídeňská 9, Klatovy, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 1. 2020, č. j. 57 Af 23/2019 - 83,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 1. 2020, č. j. 57 Af 23/2019 - 83, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni **se vrací** soudní poplatek ve výši 1 000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Radomíra Šimáčka, advokáta, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 3. 2019, č. j. 12514/19/5300-22443-701226 (dále též „rozhodnutí o odvolání“), žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti výzvě Finančního úřadu pro Plzeňský kraj ze dne 25. 8. 2017, č. j. 1646418/17/2308-50521-401864 (dále též „ručitelská výzva“), kterou byla žalobkyně jako ručitel vyzvána k uhrazení daňového nedoplatku ve výši 454 499 Kč za Ing. V. T.

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí o odvolání žalobou. Krajský soud v Plzni (dále též „krajský soud“) žalobu zamítl. Neshledal důvodnými žalobní námitky týkající se

nezákonnosti ručitelské výzvy. Krajský soud dále uvedl, že o podané žalobě rozhodl v souladu s § 51 s. ř. s. bez jednání, neboť jak žalobkyně, tak žalovaný souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez jednání.

III.

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Kromě námitek týkajících se nesprávného právního posouzení věci stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Krajský soud totiž neměl věc projednat bez jednání. Dne 26. 9. 2019 stěžovatelka krajskému soudu zaslala přípis, ve kterém vyjádřila nesouhlas s projednáním věci bez jednání. Stěžovatelka proto v kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Požádala rovněž o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti označil kasační námitky týkající se nezákonnosti ručitelské výzvy za nedůvodné. Dále uvedl, že k námitce vady řízení se nemůže kvalifikovaně vyjádřit, neboť nedisponuje potřebnými listinami. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nedůvodnost zamítl.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[6] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že řízení před krajským soudem bylo zařízeno vadou mající vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, neboť krajský soud ve věci nenařídil jednání (ač tak měl učinit).

[7] Nejvyšší správní soud jí přisvědčil.

[8] Zdejší soud ve své judikatuře zastává konstantní názor, že pokud krajský soud nenařídí jednání, ačkoliv k tomu nejsou splněny zákonné podmínky, zatíží řízení podstatnou vadou (viz např. rozsudky ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, č. 482/2005 Sb. NSS, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 Azs 76/2005 - 77, publikovaný pod č. 859/2006 Sb. NSS, ze dne 22. 10. 2014, č. j. 6 Ads 237/2014 - 9, ze dne 26. 9. 2014, č. j. 7 Azs 196/2014 - 29, ze dne 21. 8. 2013, č. j. 7 Afs 69/2013 - 34, či ze dne 21. 12. 2016, č. j. 7 Afs 287/2016 - 39). Účastníkovi řízení totiž nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci (viz např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 26. 9. 2014, č. j. 7 Azs 196/2014 - 30, ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58, ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, a ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publikovaný pod č. 482/2005 Sb. NSS). Podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným

pokračování

důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem. Účastníkům řízení svědčí tudíž základní právo, dané jim Listinou základních práv a svobod a Ústavou, kterým je právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudem) osobně účastnit. Jestliže soud přítomnost účastníkům řízení znemožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka daného čl. 38 odst. 2 Listiny, neboť je výslovným právem každého účastnit se (být přítomen) jednání soudů ve své vlastní věci, obzvláště v případech, je-li nepochybné, že svou vůli být přítomen jednání soudu jednoznačně projevil. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je charakteristická dispoziční zásada, v níž se zrcadlí ústavně garantovaný princip autonomie vůle. Účastníci řízení přitom svými dispozičními úkony realizují průběh řízení před správním soudem (nález Ústavního ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 630/02, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2013, č. j. 7 Afs 69/2013 - 34, ze dne 1. 7. 2014, č. j. 7 Afs 82/2014 - 31).

[9] Podle § 51 odst. 1 s. ř. s.: *Soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhl nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.*

[10] Výkladem daného ustanovení se Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně zabýval. Dovodil, že pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání; tato výjimka však musí být vykládána s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje (viz rozsudek ze dne 8. 7. 2017, č. j. 9 Azs 108/2018 - 43). Ve výše již odkazovaném rozsudku ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publ. pod č. 482/2005 Sb. NSS, pak zdejší soud uvedl, že „účastníku nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci. Rozhodl-li proto krajský soud o věci bez nařízení jednání, aniž by byly splněny zákonné podmínky uvedené v § 51 s. ř. s., došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“ Obdobně se zdejší soud vyjádřil i v rozsudku ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58: „Zamítl-li soud žalobu bez jednání poté, co na výzvu předsedy senátu (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) vyjádřil účastník řízení s takovým postupem nesouhlas, je kasační stížnost podaná z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro vadu řízení spočívající v tom, že byla účastníku odeprána možnost jednat před soudem, důvodná.“ Shodně k dané problematice judikuje i Ústavní soud. V nálezu ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 819/07 (N 167/47 SbNU 195; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná také na adrese nalus.usoud.cz), Ústavní soud konstatoval: „Projevili-li některý z účastníků nesouhlas s rozhodnutím věci bez jednání nebo požaduje-li nařízení jednání, je povinností soudu k projednání věci samé jednání nařídit (samozřejmě nejde-li o některou ze zákonem stanovených výjimek; viz § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 s. ř. s.).“

[11] Ze soudního spisu v nyní projednávané věci plyne, že krajský soud stěžovatelce zaslal výzvu dle § 51 s. ř. s. (ze dne 3. 9. 2019, č. j. 57 Af 23/2019 - 75), ve které citoval znění § 51 odst. 1 s. ř. s. a vyzval stěžovatelku, aby ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení

výzvy písemně sdělila, zda souhlasí s tím, aby soud o věci samé rozhodl bez jednání. Výzva byla stěžovatelce doručena dne 13. 9. 2019.

[12] Dne 26. 9. 2019 bylo krajskému soudu z datové schránky stěžovatelky doručeno podání, ve kterém jednatel stěžovatelky uvedl následující: *„Sdělují soudu, že naše společnost SOFTBOARD, s.r.o. trvá na projednání naší žaloby.“*

[13] Krajský soud po obdržení citovaného podání nečinil žádné další kroky a rozsudkem ze dne 8. 1. 2020 žalobu bez nařízení jednání zamítl. V rozsudku pak uvedl, že *„[v]zhledem k tomu, že žalobkyně a žalovaný souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez jednání, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. o věci samé bez jednání.“*

[14] Z uvedeného vyplývá, že stěžovatelka zaslala krajskému soudu v reakci na výzvu dle § 51 odst. 1 s. ř. s. (a to během dvoutýdenní lhůty stanovené danou výzvou) podání, jehož obsahem je zcela nepochybně žádost stěžovatelky o nařízení jednání (v tomto ohledu viz i pole „věc“ v předmětné datové zprávě, ze kterého zcela jednoznačně plyne, že stěžovatelka touto zprávou reagovala na výzvu týkající se jejího souhlasu s projednáním věci bez jednání). Krajský soud však na uvedené podání stěžovatelky nikterak nereagoval (rozsudek o daném podání zcela mlčí) a jednání nenařídil.

[15] Na základě uvedeného tedy Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení, ve kterém je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Krajský soud tedy nařídí v dané věci jednání a následně o žalobě (mj. právě i s ohledem na skutečnosti zjištěné při jednání) rozhodne. Za této situace se Nejvyšší správní soud nezabýval kasačními námitkami stěžovatelky stran nesprávného právního posouzení (shodně nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 18/04, a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, a ze dne 30. 7. 2019, č. j. 5 Azs 50/2019 - 31). Jakékoliv úvahy kasačního soudu v tomto ohledu by s ohledem na výše uvedené byly přinejmenším předčasné a působily zkrátit účastníky řízení na jejich právech.

[16] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[17] Nejvyšší správní soud závěrem uvádí, že s ohledem na povahu věci považoval za nutné rozhodnout o kasační stížnosti přednostně (§ 56 s. ř. s.). Z důvodu, že o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí, Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 2 Azs 3/2003 - 44, publikován pod č. 173/2004 Sb. NSS). Protože Nejvyšší správní soud nerozhodl o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, rozhodl podle § 10 odst. 1 věta první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, o vrácení zaplaceného soudního poplatku ve výši 1 000 Kč stěžovatelce, a to k rukám jejího zástupce.

pokračování

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2020

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu